

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 17C/34/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117217492
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. René Milták
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2021:1117217492.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred sudcom JUDr. René Miltákom v právnej veci žalobkyne: S. S. S., J. XX. XX. XXXX, G. S. Č. X, XXX XX Bratislava, práv. zast.: JUDr. Jarmilou Čižmárovou, so sídlom Mliekarenská č. 8, 821 09 Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska ul. 71, 831 02 Bratislava, IČO: 00 166 073, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej moci, takto

rozhodol:

Súd žalobu z a m i e t a.

Súd žalovanému nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa na základe žaloby zo dňa 22. 06. 2017, ktorá bola doručená súdu dňa 03. 07. 2017 domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu škody v sume 10.845,16 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 05. 03. 2016 do zaplataenia a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 05. 03. 2016 do zaplataenia.

2. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že bola v služobnom pomere ako príslušníčka Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len "ZVJS") s pôvodným zaradením do funkcie pedagóg. Služobným hodnotením zo dňa 05. 03. 2010 bola žalobkyňa vyhodnotená ako nespôsobilá vykonávať zastávanú funkciu a spôsobilá vykonávať menej dôležitú funkciu. V dôsledku toho bola personálnym rozkazom zbavená predchádzajúcej funkcie pedagóga (čo bola 6. platová trieda) a bola prevelená na inú, menej platenú funkciu strážneho oddelenia ochrany a obrany (čo bola 1. platová trieda). Táto strata činila v tom čase podľa prepočtu žalobkyne cca 500,- Eur mesačne, čo celkovo činilo ku dňu uplatnenia náhrady škody sumu 7.500,- Eur. Odvelením na výkon služby do iného miesta než bolo jej trvalé bydlisko - do ÚVV Žilina po dobu od 21. 06. 2010 do 30. 09. 2010, vznikla žalobkyni škoda hradením nákladov, ktoré jej vznikli premiestnením mimo jej trvalého bydliska (t.j. náklady na cestovné do Žiliny a späť v sume 217,90 Eur a náklady na ubytovanie v Žiline v sume 127,26 Eur) v celkovej sume 345,16 Eur. Z dôvodu prevelenia na inú, menej platenú funkciu došlo k zníženiu odchodného a výsluhového dôchodku minimálne o sumu 3.000,- Eur. Týmto nezákonným rozhodnutím Generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže č. 3-73-3/14-2012 zo dňa 25. 10. 2012, ktoré bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5S/185/2012 zo dňa 15. 04. 2014 bola žalobkyni spôsobená škoda v sume 10.845,16 Eur a nemajetková ujma v sume 25.000,- Eur. Nemajetková ujma spočíva v poškodení dobrého mena a vzniknutej psychickej traume žalobkyne a jej syna, čo preukazuje lekárska správa. Žalobkyňa v čase vydania nezákonného rozhodnutia ako vdova od roku 2004 vychovávala svojho syna ako samoživiteľka. Jej syn bol v tom čase študentom 5. ročníka LF UK Bratislava a pripravoval sa na záverečné štátne

skúšky. Žalobkyňa namietala, že aj napriek jej preveleniu do Žiliny boli v tom čase v ÚVV Bratislava voľné miesta vo funkcii strážny.

3. Žalovaný nárok žalobkyne poprel a žalobu ako nedôvodnú navrhol zamietnuť. Vo svojich písomných a ústnych vyjadreniach argumentoval tým, žalobkyňa nepreukázala existenciu škody ani nemajetkovej ujmy. Žalovaný je toho názoru, že v súlade s ustálenou judikatúrou zákon nezakladá prezumpciu vzniku nemajetkovej ujmy. Je povinnosťou žalobkyne spoľahlivo preukázať vznik konkrétnej nemajetkovej ujmy. Nemajetkovú ujmu v peniazoch možno priznať iba v prípade, ak samotné zadosťučinenie nie je dosiahnuté konštatovaním porušenia práva. Nemajetková ujma predstavuje náhradu za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu v nemajetkovej sfére dotknutej osoby, pričom je podstatné, v akej miere bolo tejto sféry zasiahnuté. Toto zadosťučinenie pritom má byť prostriedkom spravodlivej nápravy a nemá predstavovať prostriedok slúžiaci na obohatenie sa. Žalovaný namietal, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy presahuje maximálnu hranicu výšky jej náhrady stanovenú v ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.

4. Podľa § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

5. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., na účely tohto zákona výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb.

6. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

7. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

8. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

9. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,

b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,

c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,

d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

10. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z., o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, tento zákon upravuje štátnu službu príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, príslušníkov Národného bezpečnostného úradu a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky (ďalej len "štátna služba").

11. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z., tento zákon upravuje aj právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a skončením štátnej služby príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby (ďalej len "príslušník informačnej služby"), príslušníkov Národného bezpečnostného úradu (ďalej len "príslušník bezpečnostného úradu") a príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky.

12. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z., služobný pomer sa zakladá k štátu.

13. Podľa § 4 zákona č. 73/1998 Z. z., v služobnom úrade v mene štátu koná a vo veciach služobného pomeru podľa tohto zákona rozhoduje minister a v rozsahu ním ustanovenom ďalšie orgány (ďalej len "nadriadený"), ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 110 ods. 1 a 2 zákona č. 73/1998 Z. z., policajtovi patrí náhrada výdavkov, ktoré mu vzniknú pri plnení služobných úloh. Náhradou výdavkov podľa odseku 1 sa rozumie náhrada výdavkov pri výkone štátnej služby v zahraničí, pri služobných cestách, cestách do škôl a kurzov, pri prijatí alebo preložení na inú funkciu, pri sťahovaní, pri preventívnej rehabilitácii, pri zahraničných služobných cestách, pri vyslaní do škôl a kurzov v zahraničí a náhrada preukázaných cestovných výdavkov a stravného poskytovaného policajtovi v eurách alebo cudzej mene v súvislosti s výkonom štátnej služby na území cudzieho štátu na základe medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.

15. Podľa § 173 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z., ak bola policajtovi pri výkone štátnej služby alebo v priamej súvislosti s ňou spôsobená škoda porušením právnej povinnosti, zodpovedá za ňu služobný úrad. Služobný úrad zodpovedá policajtovi tiež za škodu, ktorú mu spôsobil nadriadený porušením právnej povinnosti v rámci plnenia služobných úloh.

16. Podľa rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/155/2019 zo dňa 21. 08. 2019, pokiaľ ide o právny záver prijatý súdom prvej inštancie o tom, že v danej veci, ktorej predmetom je nárok na náhradu škody uplatnený žalobkyňou podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., nie je predmetom úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovednosť za škodu vzniknutú z pracovnoprávných, resp. služobnoprávných vzťahov, tento odvolacie námietky žalobkyne uvedené v časti IV. odvolania nie sú spôsobilé zvrátiť. Odvolací súd vo vzťahu k nim plne odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie uvedené v ods. 24 až 27 a konštatuje, že v danom prípade sa nejedná o zodpovednostný vzťah verejnoprávnej povahy pri výkone zvrchovanej verejnej moci, na ktorý by bolo možné použiť ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. Zhoduje sa i s úvahou súdu prvej inštancie v tom, že v danej veci, ktorej predmetom je nárok na náhradu škody vzniknutý príslušníkovi Zboru väzenskej a justičnej stráže v priebehu trvania štátnej služby, nie je v nadväznosti na v rozhodnutí citované ustanovenia zákona č. 73/1998 Z. z. daná pasívna vecná legitímácia žalovanej.

17. Súd vychádzajúc zo zistených skutočností a s poukazom na citované zákonné ustanovenia zistil, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobkyňa bola služobným hodnotením zo dňa 05. 03. 2010 vyhodnotená ako nespôsobilá vykonávať zastávanú funkciu a spôsobilá vykonávať inú menej zodpovednú funkciu s tým, že odvolanie proti predmetnému hodnoteniu bolo už citovaným rozhodnutím GR ZVJS zo dňa 25. 04. 2012 zamietnuté. Rozhodnutie č. GR ZVJS-3-73-3/14-2012 zo dňa 25. 04. 2012 bolo rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. 04. 2014, sp. zn. 5S/185/2012 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Personálnym rozkazom riaditeľa ÚVV BA bola žalobkyňa preložená dňom 20. 04. 2010 do ÚVV Žilina.

18. Medzi stranami bolo sporné právne posúdenie veci a existencia tvrdenej majetkovej a nemajetkovej ujmy.

19. Z medzi stranami nesporných tvrdení súd zistil, že žalobkyňa bola v rozhodnom čase v stálej štátnej službe príslušníka ZVJS. Služobným hodnotením zo dňa 05. 03. 2010 bola žalobkyňa vyhodnotená ako nespôsobilá vykonávať zastávanú funkciu a spôsobilá vykonávať menej dôležitú funkciu. V dôsledku toho bola personálnym rozkazom zbavená predchádzajúcej funkcie a bola zaradená pre ďalší výkon služby do ÚVV Žilina. Predmetné hodnotenie bolo následne vyššie citovaným rozsudkom zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

20. Žalobkyňa za nezákonné rozhodnutie označila služobné hodnotenie, v dôsledku ktorého bol vydaný personálny rozkaz, na ktorého základe bola preložená do ÚVV Žilina, čím jej bola spôsobená tvrdená škoda, ktorú si uplatňuje od štátu titulom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

21. Súd sa s argumentáciou žalobkyne nestotožnil. Služobné hodnotenie samo o sebe nezakladá a nemení práva a povinnosti policajta - žalobkyne (uvádza aj krajský súd vo svojom rozhodnutí), ale je len podkladom pre rozhodovanie vo veciach jeho služobného pomeru (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 SŽ 3/99). Má deklaratórny charakter. K otázke povahy štátnej služby sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 20. apríla 2016, sp. zn. I. ÚS 248/2016, v ktorom sa stotožnil s argumentáciou, že predmetom úpravy zákona č. 514/2003 Z. z. nie je zodpovednosť za škodu, ktorá vznikne z pracovnoprávnych vzťahov, kde orgán verejnej moci vystupuje ako zamestnávateľ. Z argumentácie vyplýva, že vychádzajúc zo širších súvislostí medzi štátnym orgánom zamestnávateľom a štátnym zamestnancom nejde o vzťah nadriadenosti (štátneho orgánu zamestnávateľa) a podriadenosti (štátneho zamestnanca). Vznik štátnozamestnaneckého pomeru nie je dôsledkom naoktrojovania vôle štátneho orgánu - zamestnávateľa štátnemu zamestnancovi, ale je výsledkom ich konsenzu, pričom pri tvorbe tohto konsenzu vystupujú ako rovnocenné subjekty. Rozhodnutie o vymenovaní štátneho zamestnanca do štátnozamestnaneckého pomeru teda nie je dôsledkom realizácie nadriadeného postavenia štátneho orgánu - zamestnávateľa voči štátnemu zamestnancovi, teda nie je realizáciou výkonu verejnej moci, ale je len zákonom predpísanou formou vzniku štátnozamestnaneckého (teda konkrétneho individuálneho) vzťahu. Táto argumentácia sa týka i eventuálnych zmien obsahu štátnozamestnaneckého pomeru. Na základe uvedeného možno konštatovať, že orgán verejnej moci, ktorý vydal rozhodnutia vo veci štátnozamestnaneckého pomeru nevystupoval vo vzťahu k žalobkyni ako orgán verejnej moci, resp. v postavení orgánu verejnej moci, ale pri vydávaní predmetných rozhodnutí realizoval v zákonom predpísanej forme oprávnenia, vyplývajúce z právnej úpravy štátnozamestnaneckého (teda konkrétneho individuálneho) vzťahu, kde medzi štátnym orgánom verejnej moci ako zamestnávateľom a žalobkyňou ako štátnym zamestnancom nešlo o vzťah nadriadenosti. Ústavný súd podporne poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 1010/2000 z 8. februára 2001, v ktorom vyslovil, že predmetom úpravy zákona č. 58/1969 Zb. (v súčasnej dobe už nahradený zákonom č. 514/2003 Z. z.) nie je zodpovednosť za škodu vzniknutú z pracovnoprávnych (služobnoprávnych) vzťahov, ale zodpovednosť jednak za škodu, spôsobenú pri výkone štátnej moci nezákonným rozhodnutím... Pretože ide o úpravu zodpovednostných vzťahov, ktorých základom je chybné rozhodnutie alebo postup pri výkone suverénnej štátnej moci, pre uplatňovanie ktorej je charakteristický vzťah nadriadenosti a podriadenosti subjektov zúčastnených týchto právnych vzťahov, je vylúčené postupovať podľa uvedeného zákona pri posudzovaní zodpovednosti vyplývajúcej z individuálnych pracovnoprávnych (služobnoprávnych) vzťahov, ako aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 182/2011 z 28. marca 2012, v ktorom tento súd vyslovil, že nároky štátneho zamestnanca "nedávajú priestor pre aplikáciu zákona č. 514/2003 Z. z."

22. Vyššie uvedené závery sú podľa názoru konajúceho súdu plne aplikovateľné aj na prejednávajúcu vec. Ústavný súd v predmetnom konaní posudzoval spor vo svojej podstate totožný s rozdielom, že služobný pomer v predmetnej veci bol upravený zákonom č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe. Aj keď štátna služba príslušníkov ZVJS je upravená osobitným predpisom (zákon č. 73/1998 Z. z.) táto skutočnosť nemá žiadny vplyv na vecnú argumentáciu uvedených rozhodnutí. Taktiež Krajský súd v Bratislave v obdobnom prípade sp. zn. 7Co/155/2019, ktorého predmetom bol nárok na náhradu škody vzniknutú príslušníkovi Zboru väzenskej a justičnej stráže v priebehu trvania štátnej služby (preradenie do menej platenej funkcie z dôvodu služobného hodnotenia), nie je v nadväznosti na v rozhodnutí citované ustanovenia zákona č. 73/1998 Z. z. daná pasívna vecná legitímácia žalovaného.

23. Zákon č. 73/1998 Z. z. predstavuje komplexnú úpravu práv a povinností vyplývajúcich zo štátnej služby policajtov, vrátane úpravy nárokov na náhrady výdavkov (§ 110) a úpravy zodpovednosti za škodu (§173 a nasl.), kedy za škodu vzniknutú pri výkone štátnej služby alebo v priamej súvislosti s ňou zodpovedá služobný úrad.

24. S poukazom na uvedenú argumentáciu dospel súd k záveru, že na prejednávajúci spor nie je možné aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov a rovnako v prejednávanej veci nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného subjektu - Slovenskej republiky. Žalobkyňou označené nezákonné rozhodnutie nie je nezákonným rozhodnutím, vydaným pri výkone verejnej moci predpokladaným § 2 a 3 citovaného zákona. Z uvedených dôvodov súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

25. Z hľadiska časovej hospodárnosti, súd v rámci písomného vyhotovenia rozsudku neuviedol ďalšie písomné a ústne vyjadrenia strán, ktoré tvoria obsah súdneho spisu, nakoľko ich uvedenie a právne vyhodnotenie by bolo vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nadbytočné, neefektívne a v rámci odôvodnenia tohto rozsudku aj nepodstatné. Nie je úlohou súdu v odôvodnení uviesť všetky dôkazné prostriedky, ktoré boli v súdnom spore vykonané, ale iba tie, ktoré sú najpodstatnejšie, z ktorých súd vychádzal pri rozhodovaní o opodstatnenosti žaloby a to tak, aby odôvodnenie súdu bolo presvedčivé a preskúmateľné (§ 220 ods. 2 CSP).

26. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

27. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

28. Vzhľadom na to, že žalovaný bol v celom rozsahu úspešný, vznikol mu nárok na priznanie náhrady trov konania voči neúspešnej žalobkyni. Nakoľko si žalovaný náhradu trov konania neuplatnil, súd mu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, Krajskému súdu v Bratislave, podaním na tunajšom súde, písomne, v dvoch vyhotoveniach /§ 362 ods. 1 CSP/. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané /§ 359 CSP/. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) /§ 363 CSP/.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania /§ 364 CSP/. Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej /§ 365 ods. 2 CSP/. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania /§ 365 ods. 3 CSP/.